

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Extravagantium Communium, Liber Secundus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

EXTRAVAGANTIUM COMMUNIUM, LIBER SECUNDUS. DE JUDICIIS.

TITULUS I. CAPITULUM UNICUM.

Decretalem, Super cathedram, qua est in Cle. in cap. dudum, innovatam, jubet observari, neq. propter illam debent religiosi mendicantes esse molesti & graves pralatis, neq. pralatis ipsis religiosi. Etsi sint aliqua injuria, vel molestationes hinc inde factae, Papa nulle justitiae complementum breviter exhiberi summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, vel aliter, prout qualitas excessuum exigit: Non obstantibus quibuscunq. obstaculis, qua possent his obviare.

Ioannes XXII.

Requentes imò innumerosa quodam modo de diversis mundi partibus venerabilium fratrum nostrorum Episcoporum aliorumque superiorum pralatorum, nec non dilectorum filiorum, rectorum, curatorum, & parochialium sacerdotum querela, contra dilectos filios fratrum predicatorum & minorum ordinum, nostrum & sedis Apostolicae excitarunt auditum, & clamorosis insinuationibus excitare & fatigare non cessant, quod iidem fratres decretalem, dudum, editam à felicitis recordationis Bonif. Papae VIII. præd. nost. qua incipit, Super cathedram, ac per piaz memor. Clem. Pap. V. prædecess. nost. in Vienenf. Conc. innovatam temerè observare non curant: sed ipsam transgredi non timentes, in ejusdem sedis contemptum, animarum suarum periculum, & eorundem & ecclesiarum parochialium præjudicium & gravamen. Intelleximus quoque, quod plerunque præfatis dictorum predicatorum & minorum, nec non eremitarum sancti Aug. & Carmelitarum ordinum fratribus, in cujus ordinis dictorum eremitarum personis idem prædecessor Bonif. constitutionem prædictam, in qua tantum de ipsis predicatorum & minorum cavebatur ordinibus, per omnia voluit postmodum integraliter & inconcussè servari. Et ad quem prædictorum carmelitarum fratrum ordinem, nos subsequenter constitutionem eandem, quoad omnia in ea contenta, duximus extendendam: à prædictis Episcopis, pralatis, rectoribus, curatis, & sacerdotibus, contra tenorem constitutionis prædictae graves injurias atque molestias in diversis partibus inferuntur. Nuper pro parte Vien. fratris nostri Archiepiscopi Burdegal. & dilectorum filiorum capitulorum majoris Burdegal. & aliarum ecclesiarum, prioratum, conventuum, rectorum, curatorum, sacerdotum, & vicariorum, parochialium, ac clericorum, tam regularium, quam secularium civitatis & diocesis prædictarum, nobis extitit intimatum, quod prædicti eorundem predicatorum, minorum, eremitarum, & Carmelitarum ordinum fratres, contra tenorem decretalis ejusdem, multa eisdem & eorum singulis gravamina & injurias inferunt & jacturas. Quia igitur pa-

tum esset jura condere, nisi qui ea tueatur exilat: Non volentes de fratribus nostrorum consilio decretalem prædictam, Super cathedram, irrefragabiliter observari Discret. v. per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut unus vestrum, per vos, seu alium, vel alios, etiam si sint extra loca, in quibus estis constituti, seu judices deputati, tam eisdem Archiepiscopo, capitulis, prioribus, conventibus, rectoribus, vicariis, sacerdotibus, vicariis, ac clero civitatis & diocesis prædictarum, & eorum cuilibet adversus prædictos, quatenus converso eisdem fratribus adversus Archiepiscopum, capitulum, Pralatos, Priores, conventus, rectores, vicarios, vicarios ad clerum, præfatos, & singulos eorundem efficacibus defensionibus prædicto alliterent, & aliteres decretalem prædictam, quoad omnia que supra la, prout jacent, firmiter observari: non præsumatis contra tenorem ipsius per memoratos fratres dictorum ordinum eisdem Archiepiscopis, capitulis, pralatis, prioribus, conventibus, rectoribus, vicariis, ac clero, vel alicui seu aliquibus eorundem, nec etiam prædictos Archiepiscopum, capitulum, pralatos, conventus, rectores, curatos, sacerdotes, vicarios, ac clericos, seu aliquem, aliquos ipsorum eisdem fratribus gravamina, ac injurias irrogari: Facturi ipsi hinc inde, de quibuscunq. injuriis, molestationibus, gravaminibus, & damnis vicissim illatis hætenus, & etiam in posterum inferendis eisdem contra tenorem constitutionis ejusdem, in illis videlicet, qua judicialiter requiruntur iudicium, summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu judicii & figura, in aliis vero prout qualitas ipsorum & majores hujusmodi, necnon contra dictores quoscunq. libet & rebelles, quandoocunque & quocumque impeditur, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendo. Non obstantibus quibuscunq. exemptionibus, specialibus vel generalibus, tam que exemptionibus, & ordinibus prædictis, vel alicui, seu aliquibus fratribus & ordinum eorundem, quam præfatis Archiepiscopo, capitulis, pralatis, prioribus, conventibus, rectoribus, curatis, sacerdotibus, vicariis, ac clero, seu

ipforum alicui vel aliquibus, communiter vel diuifim, fub quacunq; forma vel expreffione verborum ab eadem fede concessis: ac eijdem Bonifacii, quo caveretur ne aliquis extra fuam civitatem vel diocelfim, nili in certis exceptis cafibus, & in illis ultra dietam unam à fine fuæ diocelfis ad iudicium evocetur. Seu ne iudices, & confervatores à fede deputati prædicta, extra civitatem & diocelfim, in quibus deputati fuerint, contra quofcunq; procedere, five alii vel aliis vices fuas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diocelfis eijdem trahere præfument: dummodo ultra duas dietas aliquis extra fuam civitatem auctoritate præfentium non trahatur. Seu, quòd de manifefteis injuriis, moleftiis, & aliis, quæ iudiciale indagine exigunt (pœnis in eos fi fecus egerint, & etiam id procurantes, adjectis) confervatores fe nullatenus intromittant, quàm aliis quibuscunq; conftitutionibus à Romano Pontifice, tam de iudicibus delegatis & confervatoribus, quàm perfonis ultra certum numerum per literas Apoftolicas ad iudicem non vocandis, aut aliis edictis, quæ noftre poffent iurisdictioni, aut poffitati, ejusque exercitio liberè quomodolibet obviare. Seu fi tam eidem fratribus, vel eorum ordinibus, aut alicui, feu aliquibus fratrum & ordinum prædictorum, quàm Archiepifcopo, capitulis, prælatis, prioribus, conventibus, rectoribus, curatis, facerdotibus, vicariis, ac clero prædictis, vel aliquibus ipforum, feu quibufvis aliis communiter vel diuifim à præfata fede fit indultum, quòd excommunicari, fufpendi, vel interdici, feu extra vel ultra, circa vel alio quocunq; modo ad iudicium evocari non poffint, per literas Apoftolicas non facientes plenam & expreffam, ac de verbo ad verbum de indulto hujufmodi & de eorum perfonis, locis, hominibus, ordinibus, & nominibus propriis mentionem. Et quibufvis aliis indulgentis, feu privilegii dictæ fedis generalibus vel fpecialibus, quorumcunq; tenorum exiftant, per quæ præfentibus non expreffa, vel totaliter non inferta, noftre iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri. Et de quibus, quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum fpecialiter oporteat in noftis literis fieri mentionem. Cæterum iudicibus, feu confervatoribus quibuscunq; per literas Apoftolicas fub quacunq; alia, quàm præfenti verborum forma vel expreffione, confectas, eidem prædictorum prædicorum, minorum, eremitarum, ac regularium ordinum fratibus, feu ipfis ordinibus communiter vel diuifim, fuper damnis & injuriis, & aliis quibuscunq; rebus, feu negotiis aliis deputatis, & fubdelegatis eorum præfentibus & futuris auctoritate præfentium diftrictius inhibemus; ne alicum feu aliquos auctoritate literarum papalium, prætextu feu occasione quorumcunq; damnorum vel injuriarum, five gravaminum, contra tenorem prædictæ conftitutionis, fuper cathedram, ipfis fratribus, feu eorum ordinibus antedictis communiter vel diuifim à quibuscunq; perfonis illatorum hætenus, & etiam inferendorum in pofterum eorum fe alicui deinceps ad iudicium vel alias quoquo modo vocare, feu in caufam aliquatenus trahere præfument. Inhibitionem hujufmodi non folium ad futura, fed etiam ad quovis modo adhuc pendente, & incepta negotia volentes extendi: ac decernentes præfatas literas & proceffus eorum auctoritate quacunq; habitos & habendos ad damna, gravamina, & injurias hujufmodi contra tenorem dictæ conftitutionis illata & inferenda (ut dictum eft) deinceps aliquatenus non extendi: ac etiam irritum & inane, fi fecus fuper præmiſſis per quofcunq; scienter vel ignoranter contigerit attentari: Vobis nihilominus injungentes, ut inhibitionem noftam hujufmodi ad dictorum iudicum, feu confervatorum & fubdelegatorum notitiam, de quibus vobis expedire videbitur, deducere procuratis. Inſuper

volumus & auctoritate Apoftolica decernimus, quòd quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento præpeditus canonico, quòdque à data præfentium fit vobis & unicuique veſtrum in præmiſſis omnibus & eorum fingulis ceptis & non ceptis præfentibus & futuris & præteritis, licitum procedere, ac fi prædicta omnia & fingula coram vobis cepta fuiffent, & iurisdictionis veſtra, & cujuflibet veſtrum in prædictis omnibus & fingulis per citationem vel modum alium legitimum perpetuata extiſſet: conftitutione prædicta fuper confervatoribus & aliis quomodolibet in contrarium edita non obſtante. Datum Avinion. X. Cal. Februarii, Pontificatus noſtri Anno II.

DE DILATIONIBVS.

TITVLVS II.

CAP. VNICVM.

Præmiſſo eleganti exordio, oſtenſis periculi, quæ proceſſum ore falſorum florenorum fabricatione, citantur peremptorie fabricantes, data ſibi dilatione trium menſium, intra quos coram Papa compareant: aliis contra ipſa, eorum abſentia non obſtante, proceditur prout juſſita ſua debet.

Ioannes XXII.

IN delictorum diverſorum nexibus ac tenebris involutos, plerunq; trahit in majorum ſclerum præcipitium moles præponderans peccatorum: nam etſi diverſos diverſa delicta coinquent, ſunt tamen nonnulli, qui propriæ ſalutis immemores, delictis communibus & vulgaribus non contenti, ad profana & vetita prorumpentes, ſic damnata cupiditate lucrorum, ac inexhauſta coram voragine devolvuntur, quòd dummodo ſuas ingluvies, ad quas inhiant, expleant, ſelucris illicitis, in dæcturis ſpiritalibus temerè immergentes, honori Dei, & animarum ſaluti, ac ſacrorum canonum, & imperialibus edictis, & iuribus communibus, capturas nefarias, & lucra illicita anteponunt. Sanè jam dudum ad noſtri apoſtolatus auditum multorum fide digna relatio ſæpius etiam repetita perduxit, & fama jam publica per facti evidentiam divulgata effecit notorium, nonnullos eſſe in Lombardix ſuperioris, & Marchiæ Januensis partibus, qui licentiæ temeraria laxatis habent, licere ſibi præſumere illicita, cudunt & fabricant, feu cudi & fabricari faciunt florenos auri, ſecundum formam, & ſignum, & coinum ac circumferentias literarum, qui in civitate Florentiæ (à tempore cujus non extat memoria) cudi & fabricari ſunt ſoliti, & cuduntur & fabricantur etiam in præſenti. Et quamvis dicti floreni ad veram florenorum de Florentia ſimilitudinem fabricati, in vero & ſolito florenorum eijdem civitatis pondere communiter & bonitate auri, & vero florenorum valore deficient, ipſi tamen (ſimulata eorum effigie) perſonas, ut plurimum ſimplices, & quandoque etiam in hujufmodi rebus expertas decipiunt: ipſasque damnis rerum, & periculis perſonarum exponunt, dum pro veris florenis ipſos recipiunt. Cum etiam præterea in talibus plurimi non habeant inter florenos & florenos tanta ſimilitudinis peritiam diſcernendi: Nos itaque tantis & præcipue animarum periculis affectu paterno occurrere cupientes, monemus omnes & ſingulos talium præſumptores, ipſis nihilominus diftrictius inhibentes, quatenus deinceps à cuſione & fabricatione florenorum hujufmodi ceſſent, realiter & effectualiter reſiſcant. Nihilominus præſentis edicti peremptorii auctoritate citantes eodem, ac eorum ſingulos, ſub poena privatio-

Nnnn 3

nis juris, si quod eis super cudendis florenis competat, quam ipsos cessante justo impedimento (si in exequentis mandatis nostris hujusmodi remissi seu negligentes fuerint) incurere volumus ipso facto: ut intra trium mensium spacium à data presentium numerandum per se, vel per procuratorem idoneum Apostolico conspectui se presentent, proposituri, quo iure ipsis florenos competat jus cudendi, ac exhibitori privilegium, si quod super hoc habeant, vel jus aliud, si quod tibi credant competere, ostensuri. Et nihilominus super predictis facturi, & recepturi, quod iustitia suadebit: Intimantes eisdem, quod si non venerint, nos contra ipsos super praemissis, & ea tangentibus procedemus, prout expedire viderimus, & suadebit iustitia, ipsorum absentia non obstante. Ut autem hujusmodi nostra nunciatio atque citatio ad communem omnium notitiam deducatur, chartam sive membranam, citationem atque monitionem hujusmodi continentes, in majoris ecclesiae Avinionensis affigi ostiis faciemus: Quae processum hujusmodi suo quasi sonoro praeconio, & patulo iudicio publicabunt: ut praedicti moniti, & citati, & alii quicumque, qui sua crediderint interesse, vel quos processus ipse contingit, nullam possint exculationem praetendere, quod ad eos processus hujusmodi non pervenerit, vel quod ignoraverint eundem, cum non sit verisimile, remanere, quoad ipsos, incognitum a, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Datum Avinion. 6. Calend. Decemb. Pontificatus nostr. Anno 9.

DE DOLO ET CONTUMACIA.
TITVLVS III.
CAP. VNICVM.

Citationes etiam extra die: solennes publice facta de mandato Papae, in audientia literarum Apostolicarum, vel papali palatio affixa iurium maiori ecclesiae loci, in quo Papa cum curia sua degit, ardeant citatum ac si ad eum personaliter deuenissent. Refringitur tamen hac extravaganti ad illos, qui impediunt, ne ad eos possit citatio peruenire, vel quorum domicilium tunc adiri non potest, ut cap. de iud. in Cle.

Boni. . . . .

REM non novam aggredimur, neque viam insolitam ambulamus, sed anterioris juris calcata vestigiis, praesentis constitutionis indubitato roboramus suffragio, & inconcusso munimine stabilis. Est siquidem jam sancitum, quod propositum publica citationis edictum cum ardet, qui impedit, aut facit etiam se celando, ne ad eum possit pervenire citatio, appareatque contumax, qui sic agit. Quodque in albo pratoris hujusmodi edicta proposita lux jurisdi-

ctioni subiectos arceant a, & adstringant magis, quam si voce praconia (quae innotescit paucis) vel literis citentur. Ius enim, quod talem modum citationibus proposuit, violenter praesumpsisse credendum est, ut quae in eodem albo tot ipsius albi publicum locum frequentantium oculis patenter legenda, ac citati notitiam deventirent. Unde ad praebendam omnibus eorum quaerantur plenam lectionem & notitiam, mandata legem tabulis aut lapidibus sculptam, sanctissime ecclesiae describi porticibus & affigi. Praemissis igitur in debitam considerationem deductis, ac in lance irrefragabilis rationis appensis: nos, qui universis (dispensante Domino) praesse dignoscimur, volentes per hanc novellam constitutionem aliquid circa praedicta statuta erroribus inveniri, declaramus de fratrum nostrorum consilio, & nihilominus hoc edicto perpetuo valituro firmatum, & statuis, ut citationes auctoritate Apostolicae quibuscunque personis undecunque & ubicunque sint, reijscunquae status, dignitatis vel praeminentiae, ecclesiasticae vel mundanae, etiam si imperiales vel regales solennitate, praesertim si impediunt, vel faciant per se vel per alios quoquo modo, ne citationes ipsae ad eos perveniant, ex quacunque causa faciendae, ut citandorum domicilia sive loca tute vel liberè adiri non possint: curia (prout scriptum est) existimare debeamus, an eo ne liceat, ubi est citatio faciendae, perinde ad iudice edictorum praefatorum propositorum in albo pratoris: etiam extra solennes dies in quibus Romani Pontifices suos facere consueverunt generales processus, publice vel non specialiter, & ex certa scientia jubentibus, facta in audientia literarum nostrarum, aut in aula nostri palatii postmodum affigendae januis majoris ecclesiae loci, in quo Romana communis omnium Christiani populacionum residebit curia, ut cunctis possint parere, & ita deferri citatis, sic valeant ac ardent citatos post numerum lapsus, quem (considerata locorum distantia) volumus citationibus ipsis competentem apponi, sine quibus eos personae liter apprehendissent: Non obstantibus quibus privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus aut specialibus, quibuscunque personae pontificali, imperiali, regali, vel alia ecclesiastica, seu mundana dignitate praeditis: atque inferioribus ecclesiasticis monasteriis, locis, collegiis, & universitatibus in quibusque forma verborum concessis: per quae talem citacionum effectus possit quomodolibet impediri: citandi aut ipsi, & eorum totis tenoribus de verbo ad verbum, aut de propriis nominibus personarum, monasteriorum, ecclesiarum, locorum illorum, quibus consistunt, vel eorum ordinibus, aut dignitatibus quae in nostris literis fieri solent.

a Occultum non praesertim, quod omnibus publicatur.

a Fortassis legendum, ardens.

FINIS LIBRI SECVNDI.

EXTRA.